23

unisA'sH האזינו

Deuteronomy 32:1-52

ה וְתִשְּׁמְע הָאָרֶץ אִמְרֵי־פִּי:	הַאָזֶינוּ הַשַּׂמְיִם וַאֲדַבְּּרְ	1	Give ear, O heavens, let me speak;Let the earth hear the words I utter!
אֶלֵי־לְשֶׁא וְכִרְבִיבִים עֲלֵי־עְשֶׁב: תּוָל	כַּטַל אִמְרָתֵי כִּשְׂעִירָם יִצֶּרָף כִּמְטַר לִקּתִי	2	May my discourse come down as the rain,My speech distill as the dew,Like showers on young growth,Like droplets on the grass.*May my discourse on the grass I.e., may my words be received eagerly; cf. Job 29.22–23.
הָבְוּ גְֹדֶל לַאלהְינוּ:	כָּי שָׂם יְהֹוָה אֶקרֶא	3	For the name of הוהי I proclaim;Give glory to our God!
אֱמוּנָהֹ וְאָיַן לֶנֶל צַדָּיק וְיָשַׂר הְוּא: כִּי	כָל־דְּרָכָיו מִשֹּפְט אָל ז הַצּוּר תְּמִים פָּעֱלוֹ	4	The Rock!—whose deeds are perfect,Yea, all God's ways are just;A faithful God, never false,True and upright indeed.
ם הְוֹר עקשׁ ופִתַלְתְּלֹי:	שֵׁחָת לֶוֹ לָא בִּנָיו מוּמֵ	5	*Meaning of verse uncertain. Unworthy children—That crooked, perverse generation—Their baseness has played God false.
וּאֹ אָבִיךְ קּלֶּךְ הָוּא עָשֶׁךְ נִיְכֹנְנֶךְ: אחת(תְּנְמַלְוּרוֹאת עָם	נָבָל וְלָא תַכָּם הֲלוֹא־ה תימן הְלְיהוֹה בתיבה הַ לְיָהוֹה*)בספרי	6	Do you thus requite הוהי, O dull and witless people?Is not this the Father*Father A poetic figure that takes as a given the ancient Near Eastern status and gender hierarchy: a promise of legitimacy, protection, and sustenance in return for obedience. See further the Dictionary under "father." who created you—Fashioned you and made you endure!
שְאָל אַבִּיךָ וְיַבַּדְרָ זְקנֶידָ וְלָאמְרוּ לָךְ:	בִּינוּ שְׂנָוֹת דּר־וָדֻר זְכֹרֹ יְמִוֹת עוֹלָם	7	Remember the days of old,Consider the years of ages past;Ask your parent, who will inform you,Your elders, who will tell you:
לִים לְמִסְפָּר בְּנֶי יִשֹׂרָאֵל: בְהַפָּרִידְוֹ בִּהַפָּרִידְוֹ	בְּנֶי אָדֶם יָצֵבֹ נְּבַלְת עמ בְהַנְחָל עָלְיוֹן גוּיִם	8	When the Most High gave nations their homesAnd set the divisions of humanity,[God] fixed the boundaries of peoplesIn relation to Israel's numbers.
יַּצֶקֹב חֶבֶל נַחֲלָתְוֹ:	כָּי חָלֶק יְהֹוָה עַמֵּוֹ	9	For הוהי's portion is this people;Jacob, God's own allotment.
ונְבֹהוּ יִצְרֶנָהוּ כְאִישִׂוֹן עִינְוֹ: וּבְתְהוּ	יָלֵל יְשַׁמֵן יְסֹבְלֶּוְהוּ יְבִּ יִמְצָאֵׁהוּ בְּאֶרֶץ מִדְּבָּׁר	10	[God] found them in a desert region,In an empty howling waste.[God] engirded them, watched over them,Guarded them as the pupil of God's eye.
פַרָשׁ כְּנָפִיוֹ יִקּחַוֹהוּ יִשִּאְהוּ עַל־אָבְרָתְוּ:	עַל־צּוֹזָלְיו יְרַחֲף יִ כְּנֶשֶׂר יָעַיר קנוֹ	11	Like an eagle who rouses its nestlings,Gliding down to its young,So did [God] spread wings and take them,Bear them along on pinions;
;אָין עמַוֹ אָל נַכָר:	יְהֹוֶה בַּדָּד יַנְחְנוּ וּ	12	הוהי alone did guide them,No alien god alongside.

אַמקרו־בָּם עם־הַמֶּת famine, ravaging plague,Deadly אַ מְרִירֶי וְשֶׁן־בִּהַמֹת אֲשִׂלָּח־בָּם עם־הַמֶת וֹהֶלָי עָפְּר: arrows on them: yM qu seU, mərl no sənutrolsim qəsws lliw I בא אַסְפָּה עֶלְימוֹ רָעָוֹת הִצִּי אֲבַלֶּה־בָּם: its increase, Eaten down to the base of the hills. the bottom of Sheol, Has consumed the earth and כי־אַשֿ קרְחָה בְאַפֿי וִתִּיקֶר עַדִּשְׁ or a fire has flared in My wrathAnd burned to For a fire has flared in My wrathAnd burned to them with a no-folk, Vex them with a nation of their futilities;*futilities I.e., idols. I'll incense עש עלאוני בעא-אָע כּאַסוּני אינא אַלניאָם בְּלָא־עָם בְּנָוֹי נָבֶל אַבְעִיקָם They incensed Me with no-gods. Vexed Me with them, And see how they fare in the end. For they are a treacherous breed, Children with no loyalty נְּאַמֶּר אַסְׁנֹּיְנִי פַּנִּיְ מַנִיְם אַנִאַי עַּנִי mortenance from [God] said: I will hide My countenance from קי דוֹך תַּקְבֶּלֹת הַמָּה בָּנִים לֹא־אֵמֶן בָם: and daughters. snos seant benrings bnAbexev saw bns was הוהי פו וַיְרָא יְהֹוָה וַיִּנְאֵץ מִכְעָס בָנָיוּ וּבְנִתְיוּ: the God who labored to bring you forth. יובל נוֹשִל בָּוֹע אָל מִעוַלְלֶוֹ: אָל אָנוֹע אָלָ בְּעוֹעַלְילָוֹ: אָל אָנוֹעִלְלָוֹ: אָל אָנוֹעִלָּבְוֹי אָל אָנְעוֹעַלְילָן: did not know." $\operatorname{suggests}^{\overline{}}$ the rendering "Whom your forebears Meaning of Heb. uncertain; Arabic sha'ara fears.*Who stirred not your forebears' fears lately, Who stirred not your forebears' рад печет кпоwп, Йеw ones, who сате but יוְבְּחוֹ לְשִׁבִים לְאַ אֱלְהַ אֱלְהִים They sacrificed to demons, no-gods, Gods they sacrificed to demons, no-gods, Gods they sacrificed to demons, no-gods, Gods they [God] with abominations. אנאס (God) איז אווא alien things. אר פאראי (They incensed (God) איז יקנאַהוּ בְּוָרֵים בְּתוֹעֶבֶת יַבְעִיסֶהוּ kasifha uncertain. —They forsook the God who made themAnd spurned the Rock of their and gross and coarse*coarse Meaning of Heb. נגמומו גמבון נגבלמ מומלנו אַלְנִידָ שְׁשָׁלִינִי פָשְׁיַלִי פָשְׁיַלִי פָשְׁיִלִי פַשְּיַלִי פָשְׁיִלִי פַשְׁיַלִי פַעְ אַנִי יִשְׁעָרוֹי וַיִּטְּאָ אַלְנִידָ שְׁעָרוֹי וַיְנַבֶּלְ צָּוּר יְשְׁעָרוֹי : יִשְׁעָרוֹי וַיְשָׁיָּלְיוֹי אַ מְּיִרוֹי בְּשָׁיִלְיוֹי בְּשְׁיִלְיוֹי בְּשְׁיִלְּיוֹי בְּשְׁיִלְיוֹי בְּשְׁיִלְיוֹי בְּשְׁיִלְיוֹי בְּשְׁיִלְיוֹי בְּשְׁיִלְיוֹי בְּשְׁיִּלְיוֹי בְּשְׁיִלְיוֹי בְּשְׁיִלְ בְּיִילְ בְּיִילְ בְּיִילְ בְּיִילְ בְּיִילְ בְּעִילְ בְּיִילְ בְּיְיִילְ בְּיִילְ בְּיוֹים בְּיוֹים בְּיוֹים בְּיוֹבְייִים בְּיוֹים בְּיוֹים בְּיוֹים בְּיוֹים בְּיוֹים בְּיוּבְיים בְּיוֹים בְּיוֹים בְּיוֹים בְּיוִים בְּיוֹים בְּיוֹים בְּישׁים בְּיוִים בְּיוֹים בְּיוֹים בְּיִים בְּיוֹים בְּיִים בְּיוּבְיים בְּיבְיים בְּיוֹים בְּיבְיבְיים בְּיבְיבְיים בְּיבְיבְיים בְּיבְיבְיים בְּיבְיבְיבְיים בְּיבְיבְיבְיים בְּיבְיבְייִים בְּיבְיבְייִים בְּיבְיבְיים בְּיבְיבְיים בְּיבְיבְיים בְּיבְיים בְי grape-blood was your drink. finest Lit. "kidney fat of." wheat—And foaming Bashan, and he-goats, With the very finest*very קלים ואַילִּים בְּנִיּבְשׁׁן וְעָתִּוּדִים עִם־חַלֶּב חַמְאָת בְּקֹר וְחֲלֶב צֹאן עִם־חַלֶּב best*best Lit. "fat." of lambs,And rams of איז אלזי העיה אווא Curd of kine and milk of flocks; With the בלְיֵלת הִעָּה הָהַם־עָּנֶב הִעֹּהָה־הָמֶר: the crag, And oil from the flinty rock, ּיִרְכִּבְּיִרוּ עֶּלֵ-]בַּמֶּתִי (אָנֵא yield of the earth; Nursing them with honey from oft no teast oT feathern atop the highlands, To feast on the highlands, To feast on the

suckling as well as the aged.

Ath likeds sA, thooftiw dieab leab likeds brows aft באינקה גָם־בְּתוּלֹ הַם־בְּתוּלָה יוֹנֶק עָם־אֶישׁ שַׂיבָה:

מעוא שהכל-חלכ ומחדלים

עֹוֹג נֹאַב וּלְעַנֹעג נַתְּוֹב נֹלַמִּב

terror within, To youth and maiden alike, The

against them, With venomous creepers in dust.

pestilence, and fanged beastsWill I let loose

- :בקרָם אַשְבְּיתְהּ מַאֲגָוֹשׁ זְכַרְם I might have reduced them to naught,*I might have reduced them to naught Lit. "I said, I will reduce..."; meaning of Heb. 'aph'ehem uncertain. Made their memory cease among humankind,
- 27 But for fear of the taunts of the foe,Their פּנְימוֹ פְּנְילְמְתּרוֹ יְדְעוֹ הְמָה וְלָא יְהוֹה פּעְל כְּל־יְאָת: לוּלִי כְּעָס אוֹיֵבֹ אֲנֹוּר פֶּרִינְכְּרְוּ enemies who might misjudgeAnd say, "Our own hand has prevailed;None of this was wrought by
  - :בינְוֹי אֹבְד עַצְוֹת הֲמָה וְאָיְן בַּהְם תְבוּנְה. 28 *Here, apparently, Moses is the speaker; God resumes in v. 32. For they are a folk void of sense, Lacking in all discernment.
  - :29 Were they wise, they would think upon this,Gain קוּ הַכְמוּ יַשְׂכִילוּ זְאַת יִבְינוּ לְאָחֶרִיתְם 29 wise, they would think upon this,Gain insight into their future:
- - 31 For their rock is not like our Rock,In our enemies' own estimation.*In our enemies' own estimation. Ie., as everyone must admit. For Heb. pelilim ("own estimation") see Exod. 21.22; cf. Gen. 48.11.
  - 32 Ah! The vine for them is from Sodom,From the קיימגְּפָן סְדֹם גַּפְנָם וּמְשַׁדְמֵּת קיימגָפָן סִדם גַּפְנָם וּמְשַׁדְמֵת יווי אַמָּבְלָם אַמְיִבְּלָם מִלְּחָבְּלָם מִּלְּחָבְּלָם מִּלְּבָּלָם מִּלְּבָּלְם מִּלְּבָּלִם מִּלְּבָּלִם מִּלְבִּלְּבִּלִם וּמְשַׁדְמֵּתְ

    - יני: תְּהִם בְּאוֹצְרֹתְי: אַ הַלְּא־הָוֹא כָמַס עְמִדְי חְתָּוֹם בְּאוֹצְרֹתְי: 4 Lo, I have it all put away, Sealed up in My storehouses.
- 35 To be My vengeance and recompense,At the time לְי נְקְםׁ וְשְׁלֵם לְעָת לֹי נָקְםׁ וְשִׁלֵּם לְעָת that their foot falters.Yea, their day of disaster is near.And destiny rushes upon them.
- הוהי 36 יתְנְּחָם כְּיִירְאָלְת יְדְ וְאָפֶס עְצְּוּר וְעִוּרְב: For הוהי will vindicate God's peopleAnd take revenge for Cf. Isa. 1.24. Others "and repent Himself concerning." God's servants,Upon seeing that their might is gone,And neither bond nor free is left.
  - יָּהְ אַיְאַ אַלְהְיִמוֹ צִּוּר חִסְיוּ בְּיֹ: [God] will say: Where are their gods,The rock in whom they sought refuge,
- אליקם סְתְרָה: אַלְּיכֶם יְלָּוְמוֹ וְיָעְוְרֶכֶם יְהָי עֲלֵיכֶם סְתְרָה: 38 Who ate the fat of their offeringsAnd drank their libation wine?Let them rise up to your help,And let them be a shield unto you!
- אַמיָר ואָחָלָּה מִּחְלַּמִי, וּאַנְי אֶרְפָּא וְאָין מִיְּדִי מְצִּיל: אָמי וּאָחָלָה מִחְלַמִּי, וּאַנִי אֶרְפָּא וּאָין מְיָדִי מְצִיל: רְאָוּ וְעִוּה מִי אֲנִי הוֹא וְאָין אֱלֹהְים עִּמְדֵי אַנִי הוֹא וְאָין אֱלֹהְים עִּמְדֵי אַנִי הוֹא וּאָין אֱלֹהְים עִּמְדֵי אַנִי הוֹא וּאַ אַנִי הוֹא וּאָין אֱלֹהְים עִּמְדֵי אַנִי הוֹא וּאַני הוֹא וּאַין אֱלֹהְים עִּמְדֵי אַנִי בּאָני אַנִי הוֹא וּאַין אֱלֹהְים עִּמְדֵי אַנִי הוֹא וּאַני הוֹי מִצְּיי אַנְי אַנִי הוֹא אַנִי הוֹא מִיִּי מִצְּיי אַנְי אַנְי הוֹים עִּמְדֵי מִיִּיי מִיּהְים עִּמְדִי אַנִי הוֹי מִיִּיי מִּיִּי מִיְּיִי אַנְי הוֹי מִיִּי מִיְּיִים עִּמְדִי אַנְי אַנְי אָנִי אָּרְלָּא הוֹין מִיְּיִים עִּמְדִי מִיִּיי מִיְּיִים וּיִּי מִיְּיִים עִּמְדִי מִיְּיִים וּיִים מִּיִּי

- (אָמְרְתִי חְי אָכֹּי לְעלְם: Lo, I raise My hand to heavenAnd say: As I live forever,
- שלבי: וְלִמְשׁנְאִי אֲשׁלְם: 41 When I whet My flashing bladeAnd My hand lays hold on judgment, Vengeance will I wreak on My foes, Will I deal to those who reject Me.
- בּיבְעוֹת אוֹיְב: מַרְאשׁ פּרְעְוֹת אוֹיְב: I will make My arrows drunk with blood—As My אַשְּׁכִיר חַצִּי מַהָּם חָלָל וְשׁבִּיְה מַרְאשׁ פּרְעְוֹת אוֹיְב: wwrd devours flesh—Blood of the slain and the captiveFrom the long-haired enemy chiefs.
- 43 O nations, acclaim God's people!For He'll avenge the blood of His servants, Wreak vengeance on His foes, And cleanse His people's land.*And cleanse His people's land Cf. Num. 35.33.

  Meaning of Heb. uncertain; Ugartic 'udm't "tears" suggests the rendering "And wipe away
- יַבְלייִשְׂרְאָל: And when Moses finished reciting all these נְיִכְל מֹשֶׁה לְדַבָּר אֶת־כְּלִיהִדְּבְרָים הְאָלֶה אֶל־כְל־יִשְׂרְאָל: 45 And when Moses finished reciting all these words to all Israel,
- את: את בְּנִילֶם לְשְׁמַר לְעֲשׁוֹת אָת־כְּלִ־הַבְרֶי הַתּוֹרָה הַוְּאַת: he said to them: Take to heart all the words with which I have warned you this day. Enjoin them upon your children, that they may observe
- המוֹ faithfully all the terms of this Teaching.

  47 For this is not a trifling thing for you: it is your very life; through it you shall long endure on the land that you are to possess upon crossing the

His people's tears." Cf. Isa. 25.8.

- spoke to Moses: ניִדבַר יְהוֹה אֵל־מֹשֵׁה בִּעְצֵם הַיִּוֹם הָאָה לַאמִר:
- יְרַתְּוֹ וּרְאֵהֹ אֶתראָכֶץ כְּלַען אֲשֶׂר אַנְי נֹתְן לְבֶנֶי יִשְׂרָאֵל לְאֲחַזָּה: אָל־הַהַּ הַעָּבְרִּים הַזָּה הַרִּינְבוֹ אֲשֶׁר בְאָרֶץ מוֹאָב אֲשֶׁר על־פִנִי עָלָה
  - 49 Ascend these heights of Abarim to Mount Nebo, which is in the land of Moab facing Jericho, and view the land of Canaan, which I am giving the Israelites as their holding.
- אַל־עִמִיוּ: אַהְרָ אַהְּרְ אַהְרָ אַהְרָ אַלִּיעְמִיוּ: אַמְעָּר־מֵׂת אָהְרָן אַחֹירֶ בְּהַהְר הַהְּר וַיַּאַסְף אַל־עִמִיוּ: You shall die on the mountain that you are about to ascend, and shall be gathered to your kin, as your brother Aaron died on Mount Hor and was gathered to his kin;

Jordan.

- 51 for you both broke faith with Me among the grant אַל אָשֶׁר מְעִלְתְּם בְּי יִשְׁרָאֵל בְּקִי יִשְׂרָאֵל בְּעִי יִשְׂרָאֵל בְּקִי יִשְׁרָאֵל בְּקִי יִשְׁרָא אָשׁר לְאִיקְהִשׁוְּהָם אוֹים וּבּיִי בְּעוֹיִים בּיִּבְּייִ יִשְׁרָּאֵל בְּקִי יִשְׁרָאָל בְּקִייִים בּיִּבְּייִ יִשְׁרָאָל בְּקִייִים בּיוֹיִים בּיִּיִים בּיִּבְּייִם בּיִּבְּייִם בּיִּבְּייִים בּיִּבְּייִם בּיִּבְּייִם בּיִּבְּייִם בּיִּבְּייִם בּיִּבְּיִים בּיִּבְּייִם בּיִּבְּייִם בּיִּבְּייִם בּיִּבְּייִם בּיִּבְייִם בּיִּבְּייִם בּיִּבְּיִם בּיִּבְּיִם בּיִּבְּיִם בּיִּבְּיִבְּיִם בּיִּבְּיִבְּיִם בּיִּבְּיִבְּיִבְּיִים בּיִבְּיִבְּיִבְּיִבְּיִבְּיִבְּיִים בּיִבְּיִבְּיִים בּיִבְּיִבְּיִים בּיִּבְּיִבְּיִים בּייִבְּיִבְּיִים בּייִבְּיִים בּייִבְּיִבְּיִּבְּיִים בְּייִּבְּיִבְּיִבְּיִים בּיִּבְּייִם בּיִּבְּייִים בּייִבְּיִּבְייִים בּייִבְּיִים בּייִּבְּייִבְּיִּבְּייִבְּיִבְּייִבְּיִים בּייִּבְּייִים בּייִים בּייִּבְייִים בּייִּבְייִים בּייִּבְּייִבְּיים בּייִבְּיִים בּייִבְּיים בּייִבְּיים בּייִבְּיִים בּייִבְּיִים בּייִים בּיּיבְים בּיּבּים בּייבְּים בּיּבּים בּייבְּים בּייבּים בּייבְּיבּים בּייבְּים בּייבּים בּייביים בּייבּים בּייביים בּייבּים בּייביים בּייבּים בּייביים בּייבּים בּייביים בּייביים בּייביים בּייבּיים בּייביים בּייביים בּייביים בּייביים בּייביים בייביים בּייביים בּיביים בּייביים בּיבייים בּייביים בּיבייים בּיבּייביים בּיביים בּייביי
  - לבנְי יִשְׂרְאָל: (תְּן לבְנֶי יִשְׂרְאָל: You may view the land from a distance, but you shall not enter it—the land that I am giving to the Israelite people.